

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

БАКАЛАВР

Кафедра фізичного виховання і спорту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету ГІСУТ

О.В.Нестеренко/

«29» вересня 2023 року

НАВЧАЛЬНА РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

"ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ"

(назва навчальної дисципліни)

шифр	назва спеціальності
017	Фізична культура і спорт

Розробник(и):

Шамич О.М., доктор псих. наук, професор

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізичного виховання і спорту, протокол № 11 від «31» вересня 2023 року

Завідувач кафедри
(підпис)

/Олександр ШАМИЧ/

Схвалено гарантом освітньої програми «Фізичне виховання і спорт»

Гарант ОП
(підпис)

/Ольга ОЗЕРОВА/

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» протокол № 4 від «29» вересня 2023 року

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ 2023-2024 рр.

шифр	Бакалавр ОПП	Форма навчання:							денна				Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження
	Назва спеціальності (спеціалізації)	Кредитів на сем.	Обсяг годин [^]					Кількість індивідуальних робіт							
			Всього	аудиторних			КП	КР	РГ	р					
				Разом	Л	Пр					Пз				
		у тому числі													
017	Фізична культура і спорт	3	90	40	24	16	50				1	Е	I		

шифр	Бакалавр ОПП	Форма навчання:							заочна				Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження
	Назва спеціальності (спеціалізації)	Кредитів на сем.	Обсяг годин [^]					Кількість індивідуальних робіт							
			Всього	аудиторних			КП	КР	РГ	р					
				Разом	Л	Пр					Пз				
		у тому числі													
017	Фізична культура і спорт	3	90	20	10	10	70				1	Е	I		

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування у першокурсників певної системи знань та уявлень про сферу своєї майбутньої професійної діяльності. Розкрити значення багатофункціональної діяльності фахівця з фізичної культури та спорту.

Завдання дисципліни:

1. Методичні:

- Визначити основні напрямки навчальної, наукової роботи студентів.
- Допомогти студентам оволодіти нормами щодо вивчення дисципліни.
- Ознайомити з науковими джерелами, до яких можна звернутись для постійного професійного вдосконалення.

2. Пізнавальні:

- Розглянути загальні питання функціонування фізичної культури, її місце в житті людини.
- Дати характеристику технологіям, що використовуються у сфері фізичної культури.
- Розширити уявлення про роль і місце фізичної культури в житті сучасного суспільства.

3. Практичні:

- Вчити застосовувати на практиці теоретичні знання з функціонування сфери фізичної культури.
- Вчити дотримуватись вимог щодо вузівської системи навчання.
- Вироблення вмінь самостійно працювати над програмним матеріалом зі вступу до спеціальності.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність (ІК)	
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК01	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
ЗК12	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	
СК01	Здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості.
СК06	Здатність до розуміння ретроспективи формування сфери фізичної культури і спорту.
СК13	Здатність застосовувати сучасні технології управління суб'єктами сфери фізичної культури і спорту.
СК14	Здатність до безперервного професійного розвитку.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
ПРН04	Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.
ПРН05	Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.
ПРН06	Мати базові знання з проведення досліджень проблем фізичної культури і спорту, підготовки та оформлення наукової праці.
ПРН12	Аналізувати процеси становлення та розвитку різних напрямів спорту, олімпійського руху та олімпійської освіти на міжнародному та національному рівнях.
ПРН19	Аргументувати управлінські рішення для вирішення проблем, які виникають в роботі суб'єктів фізичної культури і спорту; мати навички лідерства.
ПРН20	Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.
ПРН21	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Методи перевірки навчального ефекту: поточні відповіді на питання (письмово/усно), тестування, доповіді, індивідуальна робота (презентації), контрольна робота, залік, екзамен.

Форми проведення занять: лекції, практичні заняття, консультації.

Програма навчальної дисципліни

(денна форма навчання)

Лекції: Змістовий модуль 1. Фізична культура як суспільне явище та спеціалізація

Лекція 1. Фізична культура, як соціальне явище. Термінологія спеціальності.

Лекція 2. Фізичне виховання, як система та педагогічний процес.

Лекція 3. Фізична культура і спорт в Україні.

Лекція 4-5. Програмно-нормативні і організаційні засади розвитку фізичної культури в Україні.

Лекція 6. Основні завдання, принципи та етапи формування європейського простору вищої освіти.

Практичні заняття (семінари):

№ з/п	Тематика семінару	К-ть годин
1.	Фізична культура як суспільне явище та спеціалізація	2
2.	Фізичне виховання як система та педагогічний процес	2
3.	Фізична культура і спорт в Україні	2
4.	Програмно-нормативні засади розвитку фізичної культури	2

Усього годин	8
---------------------	----------

Лекції: Змістовий модуль 2. Система вищої освіти та кадрове забезпечення галузі Освіта/педагогіка спеціальності “Фізична культура і спорт”

Лекція 7-8. Система вищої освіти та кадрове забезпечення галузі фізичної культури і спорту.

Лекція 9-10. Організація навчального процесу у закладах вищої освіти.

Лекція 11-12. Професійна діяльність фахівців фізичної культури та спорту.

Практичні заняття (семінари):

№ з/п	Тематика семінару	К-ть годин
5.	Система вищої освіти та кадрове забезпечення галузі Освіта/педагогіка, спеціальності “Фізична культура і спорт”	2
6-7.	Організація навчального процесу у закладах вищої освіти	4
8.	Професійна діяльність фахівців фізичної культури і спорту	2
Усього годин		8

Програма навчальної дисципліни
(заочна форма навчання)

Лекції: Змістовий модуль 1. Фізична культура як суспільне явище та спеціалізація

Лекція 1. Фізична культура, як соціальне явище. Термінологія спеціальності. Фізичне виховання, як система та педагогічний процес. Фізична культура і спорт в Україні.

Лекція 2. Програмно-нормативні і організаційні засади розвитку фізичної культури в Україні. Основні завдання, принципи та етапи формування європейського простору вищої освіти.

Практичні заняття (семінари):

№ з/п	Тематика семінару	К-ть годин
1.	Фізична культура як суспільне явище та спеціалізація	2
	Фізичне виховання як система та педагогічний процес	
2.	Фізична культура і спорт в Україні	2
	Програмно-нормативні засади розвитку фізичної культури	
Усього годин		4

Лекції: Змістовий модуль 2. Система вищої освіти та кадрове забезпечення галузі Освіта/педагогіка спеціальності “Фізична культура і спорт”

Лекція 3. Система вищої освіти та кадрове забезпечення галузі фізичної культури і спорту.

Лекція 4. Організація навчального процесу у закладах вищої освіти.
 Лекція 5. Професійна діяльність фахівців фізичної культури та спорту.

Змістовий модуль 3. Практичні заняття:

№ з/п	Тематика семінару	К-ть годин
3.	Система вищої освіти та кадрове забезпечення галузі Освіта/педагогіка, спеціальності “Фізична культура і спорт”	2
4.	Організація навчального процесу у закладах вищої освіти	2
5.	Професійна діяльність фахівців фізичної культури і спорту	2
Усього годин		6

Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах.

По-перше, студенти можуть зробити його у вигляді **реферату**.

Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми.

По-друге, індивідуальне завдання може бути виконане у формі **презентації** у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у списку рекомендованої літератури, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку залікової сесії. Викладач має право вимагати від студента доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Критерії оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	10	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)

	9	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	8	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	7	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	6	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Критерії оцінювання презентації (відповідність роботи за обсягом, формою, якістю змісту і демонстрації матеріалу).

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи студенту також рекомендують відповідну наукову та фахову монографічну і періодичну літературу, електронні ресурси, у тому числі й освітній сайт Університету.

Методи контролю та оцінювання знань

1. Поточний контроль. Поточний контроль здійснюється на практичних (переважно семінарських) заняттях. Основні форми участі студентів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю:

- виступ на практичних заняттях (відповіді на питання, доповідь);
- доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ;
- участь у дискусіях;
- аналіз першоджерел;
- письмові завдання (тести, розрахункові роботи, індивідуальна робота, презентації) та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Для різних видів практики готуються документи згідно спрямування практики, що передбачені положенням.

Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується студентами у тій чи іншій формі, наведеній вище.

Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань студентів аналізу підлягають:

1. Характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
2. Якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
3. Ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
4. Рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
5. Досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
6. Самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування (усне або письмове) може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються студенту за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності студентів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

2. Модульний контроль. Модульний контроль з дисципліни представлений у вигляді контрольної роботи (КР).

Вимоги до проведення контрольної роботи: письмове завдання. Завдання для контрольної роботи визначає викладач орієнтуючись на обсяг навчального матеріалу передбачений робочою програмою з дисципліни, яка містить лекційний матеріал, теми семінарських занять, а також теми, рекомендовані для самостійного вивчення.

Контрольна робота може бути за наступними видами: відповіді на питання в усній/письмовій формі або виконання студентом індивідуальної роботи, якщо студент з поважних причин, чому надає підтвердження, не зміг виконати контрольну роботу в письмовій формі. В такому випадку викладач і студент обговорюють альтернативні варіанти перевірки якості знань і приходять до єдиного рішення.

3. Підсумковий контроль. Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час підсумкового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Методика оцінювання успішності вивчення дисципліни представлена у таблицях:

**Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік
(денна і заочна форми навчання)**

Поточне оцінювання		Інд. робота	Модульний контроль (КР)	Сума балів
Змістові модулі				
1	2			
30	30	10	30	100

Шкала оцінювання для залікових/екзаменаційних вимог за національною

системою та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, практики	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C	Задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Роз'яснення щодо оцінювання якості та повноти засвоєння теоретичного та/або практичного матеріалу представлено у наступній таблиці.

Шкала оцінювання якості знань, умінь, навичок, що засвоєні студентом при проходженні курсу

Оцінка	Кількість балів
ВІДМІННО. Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)	90-100
ДУЖЕ ДОБРЕ. Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу майже в повному обсязі/ зі значною кількістю несуттєвих помилок (3-4) (вище середнього рівня)	82-89
ДОБРЕ. Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в неповному обсязі/ незначна кількість (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)	74-81
ЗАДОВІЛЬНО. Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу в неповному обсязі/ значна кількість (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівня)	60-73
НЕЗАДОВІЛЬНО. Засвоєння теоретичного/практичного матеріалу є недостатнім і не задовольняє мінімальні вимоги за результатами навчання. З можливістю повторного складання модулю (низький рівень)	0-59

Орієнтовна тематика/зміст модульної контрольної роботи:

Тематика модульної контрольної роботи формується згідно тем лекцій та практичних занять відповідно до семестру (модуль 1).

1. Передумови зародження і розвитку фізкультурно-спортивного руху в Україні.
2. Традиції українського спорту.
3. Внесок українців в Олімпійський рух.
4. Сучасні досягнення та проблеми українського спорту.
5. Основні події історичного розвитку освіти в Україні.
6. Особливості освітньої політики сучасної незалежної України.

7. Основні завдання, принципи та етапи формування Європейського простору вищої освіти.
8. Участь видатних спортсменів сучасності у політичному житті та управлінській діяльності держави.
9. Система фізичного виховання та спорту Радянського Союзу.
10. Система фізичного виховання та спорту незалежної України.
11. Порівняльний аналіз системи фізичного виховання та спорту Радянського Союзу та незалежної України.
12. Новітні комп'ютерні програми фізкультурно-оздоровчих технологій.
13. Стан фізичної культури у Києві і Київській області.
14. Професійна діяльність фахівця з фізичного виховання.
15. Професійна діяльність тренера-викладача.
16. Особливості дидактичної адаптації студентів до навчання.
17. Форми організації науково-дослідної діяльності студентів.
18. Вимоги до організації і методики самостійної роботи студентів.
19. Переваги та недоліки дистанційної освіти.
20. Можливості інтернет-освіти у галузі фізичної культури.
21. Навчальна діяльність студентів країн Європи.
22. Ресурси самовдосконалення студента-спортсмена.

Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю (екзамен):

1. Охарактеризуйте фізичну культуру, як соціальне явище?
2. Дайте визначення фізичній культурі.
3. Розкрийте сутність фізичної культури особистості.
4. Що відноситься до адаптивної фізичної культури?
5. Розкрийте принцип функціонування фізичної культури.
6. Охарактеризуйте складові здорового способу життя.
7. Розкрийте шляхи соціалізації людей з особливими потребами з використанням засобів фізичної культури.
8. Охарактеризуйте волонтерських спортивний рух.
9. Розкрийте особливості рекреаційної діяльності з різними верствами населення.
10. Що таке сучасні фізкультурно-оздоровчі технології?
11. Як у фізичному вихованні використовуються інформаційні технології?
12. Назвіть функції та характерні особливості діяльності педагогів – фахівців галузі фізичної культури та спорту.
13. Назвіть особистісні якості фахівця з фізичної культури.
14. Назвіть типологічні властивості нервової системи людини, важливі для фахівця фізичної культури.
15. Охарактеризуйте спеціальні знання, уміння та навички фахівця з фізичної культури.
16. Назвіть фази формування професійних навичок фахівців.
17. Назвіть сучасні тенденції вимог до фахівця фізичної культури та спорту
18. Назвіть основні тенденції розвитку світової освітньої системи.

19. Назвіть чинники, що негативно впливають на забезпечення якості освіти в Україні.
20. Що таке ECTS?
21. Назвіть основні елементи ECTS.
22. Назвіть засоби забезпечення прозорості ECTS.
23. Назвіть три ключові елементи системи ECTS.
24. Наведіть алгоритм роботи ECTS при взаємодії вищих навчальних закладів.
25. Які завдання вирішує запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах?
26. Назвіть функції кредитно-модульної системи організації навчального процесу.
27. Як конструюються модулі у навчальному процесі?
28. Назвіть завдання кредитно-модульної системи організації навчального процесу.
29. Назвіть методи оцінки знань студентів та якості освіти.
30. Розкрити особливості роботи над інформацією лекційного заняття.
31. Розкрити особливості підготовки до семінарських та практичних занять.
32. Що передбачає високоякісна спортивна підготовка студентів?
33. Розкрийте зміст виробничої практики студентів.
34. Назвіть засоби формування проектного мислення студентів.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Навчальні посібники:

1. Анастасєва З. В. Вступ до спеціальності «Фізичне виховання»: Навч. пос.–Дніпропетровськ.: «Інновація» – 2007. - 136 с.
2. Войнар Ю. Розвиток та сучасні тенденції системи підготовки фахівців з фізичної культури в умовах Євроінтеграції : [монографія] / Ю. Войнар, Д.Наварецький, І. Д. Глазирін – Черкаси : Відлуння-Плюс, 2005. – 184 с.
3. Герцик М.С., Вацеба О.М. Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання і спорт»: підручник / М.С. Герцик, О.М. Вацеба. – Харків: «ОВС»,2005. – 240 с.
4. Методики фізичного виховання різних груп населення: навчальний посібник/ [Солопчук М.С., Бесарабчук Г.В., Солопчук Д.М., Заїкін А.В.] – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2012. – 480 с.
5. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності: Навч. пос. / В. А. Семиченко – К.: Вища школа, 2004. – 335 с.
6. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1 /Б.М. Шиян. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 272 с.
7. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 2 /Б.М. Шиян. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 248 с.

Наукові статті:

8. Булатова М. Здоров'я і фізична підготовленість населення України / М. Булатова, О. Литвин // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2004. – № 1. – С. 3-9.
9. Воланюк Н. Тренер-викладач та його індивідуально-психологічні властивості / Н. Воланюк // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2004. – № 1. – С. 135-138.

10. Грибан Г. П. Методологічні аспекти духовності у сфері фізичної культури та спорту //Тези доповідей ІХ Міжнародного наукового конгресу «Олімпійський спорт і спорт для всіх». / Г. П. Грибан – К.: Олімпійська література, 2005. – С. 54.
11. Данилко М. Тенденції розвитку вищої освіти у галузі фізичного виховання і спорту / М. Данилко // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2002. – № 2-3. – С. 49-55.
12. Довгич Н. М. Соціалізаційний зміст фізичної культури у контексті національно-культурної специфіки //Тези доповідей ІХ Міжнародного наукового конгресу «Олімпійський спорт і спорт для всіх». / Н. М. Довгич – К.: Олімпійська література, 2005. – С. 58.
13. Мічуда А. Імідж тренера в системі маркетингу фізкультурно-оздоровчих послуг / А. Мічуда //Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2002. – № 1. – С.105-108.
14. Харченко Л. Реформування фізкультурної совіти в рамках Болонського процесу / Л. Харченко // Теорія та методика фізичного виховання та спорту. – 2005. – № 2-3. – С.117-119.
15. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. – К.: Компас, 1997. – 64 с. 3. Винничук О.Т. Історико-педагогічні аспекти розвитку фізичної культури. – Тернопіль: Астон, 2002. – 404 с.

Методичні роботи:

16. Кроки до Болонського процесу: Збірник матеріалів /Укладач В. П. Головенкін. – К.: Політехніка, 2004. – 112 с.
17. Фролова Л. С. Методика підготовки до екзамену з дисципліни «Вступ до спеціальності»: методичні рекомендації для студентів галузі знань 01 — освіта, спеціальностей 014 — середня освіта (фізичне виховання), 017 — фізична культура і спорт, 016 — спеціальна освіта (здоров'я людини). — Черкаси, 2016. — 34 с.
18. Фролова Л. С. Вступ до спеціальності "Фізичне виховання": [навчально-методичний посібник] / Л. С. Фролова. – Черкаси, 2014. – 282 с.
19. Шамич О.М. Вступ до спеціальності: Методичні вказівки. – К.: КНУБА, 2021. – 29 с.

Нормативна та законодавча база:

20. Закон України про вищу освіту. (редакція від 27.10.2022) <https://zakon.help/zakonodavstvo-ukraini/1556-18>
21. Закон України про фізичну культуру і спорт (редакція від 27.10.2022). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
22. Державні санітарні норми та правила «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» ДСанПіН 2.2.4-171-10.
23. Державні санітарні правила і норми по устаткуванню, утриманню загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу. ДСанПіН 5.5.2.008-01. – К., 2001. – 54 с.

24. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24.02.1994 р. №4004-ХІІ.
25. Національний стандарт України «Вода питна. Вимоги та методи контролювання якості» ДСТУ 7525:2014
26. Загальнодержавна цільова соціальна програма розвитку фізичного виховання та спорту 2012-2016 роки.
27. Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII "Про освіту".
28. Олійник М.О., Скрипник А.П. Правові основи організації та управління фізичною культурою, спортом і туризмом в Україні / Вид. 3-є, переробл. і доповн. – Харків: ХаДІФК, 2000. – 292 с.
29. Солопчук М.С. Комарніцький О.Б. Факультет фізичної культури Кам'янець-Подільського національного університету (1949-2008 рр.). – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2008. – 164 с.
30. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи / М.М. Фіцула. – Видавництво: Академія, 2006. – 352 с.

Інформаційні ресурси

http://www.msms.gov.ua/sport/control/uk/publish/article?art_id=138349

http://nbuv.gov.ua/UJRN/TMFV_2011_5_4